

## § 39: Motion – Egna detaljplaner

Dnr 20SBN417

### Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden antar yttrandet från Livsmiljö Gävle som sitt eget.

### Ärendebeskrivning

Motion – Egna detaljplaner daterat den 7 december 2020 har kommit in till Gävle kommun. Styrning och stöd Gävle har skickat förslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Beslut fattas sedan i kommunfullmäktige.

Motionen föreslår att andra aktörer än Gävle kommun ska kunna ta fram egna förslag till detaljplaner.

Motionärerna menar att kommunen bör införa privat initiativrätt för detaljplanläggning där bland annat en enskild byggherre eller fastighetsägare själv ska kunna genomföra en del av arbetet med att ta fram detaljplaner. Planarbetet menar man då ska ske i snabbare takt och sett till helheten blir byggnationstiden kortare. ”Idag är det bara Gävle kommun som genomför arbetet kring detaljplaner. Får fler aktörer den rätten finns också möjligheten att minska kötiderna för de som fortsatt använder sig av kommunen vid detaljplanläggning. Gävle kommun ska ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas oavsett vilken aktör som gör detaljplanen.”

Sammanfattat anser Livsmiljö Gävle att det inte är lämpligt att andra aktörer ska ges privat initiativrätt främst utifrån att stora delar av planprocessen är myndighetsutövning och avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen ska göras opartiskt. Däremot, likt nuvarande rutiner, anser sektorn att planintressenten fortsatt ska medverka i framtagandet av underlag i delar av planprocessen och även medverka i så kallade byggherreplaner om så bedöms lämpligt.

### Yrkanden

Ordförande Daniel Olsson (S) yrkar bifall till sitt förslag till beslut.

Måns Montell (M) yrkar på yttrande: Samhällsbyggnadsnämnden ställer sig positiv till intentionerna i motionen att genom ett nära samarbete med privata aktörer effektivisera planprocessen.

Justerare	Uppdragsbestyrkande



## Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2021-02-24

### Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt förslag om bifall till sitt förslag till beslut mot Måns Montells (M) förslag om yttrande och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

### Reservationer

Undertecknande reserverar sig mot beslutet till förmån för Måns Montells förslag till yttrande.

Måns Montell (M), Mikael Brodin (M), Rosmari Holmgren (KD)

### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, dnr 20SBN417-3
- Beslutsunderlag, dnr 20SBN417-4

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

## **Tjänsteskrivelse - Motion – Egna detaljplaner (20KS524)**

### **Förslag till beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden antar yttrandet från Livsmiljö Gävle som sitt eget.

### **Ärendet i korthet**

Motion – Egna detaljplaner daterat den 7 december 2020 har kommit in till Gävle kommun. Styrning och stöd Gävle har skickat förslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Beslut fattas sedan i kommunfullmäktige.

Motionen föreslår att andra aktörer än Gävle kommun ska kunna ta fram egna förslag till detaljplaner.

Motionärerna menar att kommunen bör införa privat initiativrätt för detaljplanläggning där bland annat en enskild byggherre eller fastighetsägare själv ska kunna genomföra en del av arbetet med att ta fram detaljplaner. Planarbetet menar man då ska ske i snabbare takt och sett till helheten blir byggnationstiden kortare. ”Idag är det bara Gävle kommun som genomför arbetet kring detaljplaner. Får fler aktörer den rätten finns också möjligheten att minska kötiderna för de som fortsatt använder sig av kommunen vid detaljplanläggning. Gävle kommun ska ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas oavsett vilken aktör som gör detaljplanen.”

Sammanfattat anser Livsmiljö Gävle att det inte är lämpligt att andra aktörer ska ges privat initiativrätt främst utifrån att stora delar av planprocessen är myndighetsutövning och avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen ska göras opartiskt. Däremot, liksom nuvarande rutiner, anser sektorn att planintressenten fortsatt ska medverka i framtagandet av underlag i delar av planprocessen och även medverka i så kallade byggherreplaner om så bedöms lämpligt.

### **Beslutsunderlag**

Tjänsteskrivelse från Livsmiljö Gävle daterat den 4 februari 2021

Yttrande från Livsmiljö Gävle daterat den 4 februari 2021

Remissmissiv från Styrning och stöd Gävle daterat den 23 december 2020

Motion – Egna detaljplaner daterat den 7 december 2020

### **Beslutet ska skickas till**

Styrning och stöd Gävle



2(2)

Datum 2021-02-10

Dnr 20SBN417-3

Samhällsbyggnadsnämnden

*Sari Svedjeholm*

*Tf Planchef*

## Utlåtande över motion

Dnr 20SBN417  
2021-02-04

Samhällsbyggnadsnämnden

### Motion – Egna detaljplaner (20KS524)

#### Beskrivning av ärendet

Motion – Egna detaljplaner daterat den 7 december 2020 har kommit in till Gävle kommun. Styrning och stöd Gävle har skickat förslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Beslut fattas sedan i kommunfullmäktige.

Motionen föreslår att andra aktörer än Gävle kommun ska kunna ta fram egna förslag till detaljplaner.

Motionärerna menar att kommunen bör införa privat initiativrätt för detaljplanläggning där bland annat en enskild byggherre eller fastighetsägare själv ska kunna genomföra en del av arbetet med att ta fram detaljplaner. Planarbetet menar man då ska ske i snabbare takt och sett till helheten blir byggnationstiden kortare. ”Idag är det bara Gävle kommun som genomför arbetet kring detaljplaner. Får fler aktörer den rätten finns också möjligheten att minska kötiderna för de som fortsatt använder sig av kommunen vid detaljplanläggning. Gävle kommun ska ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas oavsett vilken aktör som gör detaljplanen.”

#### Sektorns bedömning och motivering

Livsmiljö Gävle anser inte att det är lämpligt att införa privat initiativrätt för detaljplanläggning vilket motionärerna föreslår. Däremot, likt nuvarande rutiner, anser sektorn att planintressenten fortsatt ska medverka i framtagandet av underlag i delar av planprocessen och även medverka i så kallade byggherreplaner om så bedöms lämpligt.

#### Utredning

Plan- och bygglagens (PBL) 1 kap 2 § lyder som följande: ”Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten enligt denna lag.” Detta innebär att det är kommunen som har initiativrätt och ansvar för prövningen.

Regeringen (gn Näringsdepartementet) beslutade den 5 juli 2018 att ge den sedan tidigare initierade Översiktsplaneutredningen ett tilläggsuppdrag; Utreda möjligheterna till privat initiativrätt vid planläggning. Med ”privat initiativrätt” avser utredningen inte enbart möjligheten för enskilda planintressenter att ta initiativ till detaljplanläggning eller att få privata planförslag prövade av



kommunen utan även tex att någon annan än kommunen har möjlighet att upprätta planeringsunderlag. Ett underförstått syfte är att möjliggöra snabbare planprocesser, genom att fastighetsägaren, byggherren eller annan planintressent kan anlita konsulter som kan avlasta eller bistå planmyndigheten med planläggningen.

I januari 2019 överlämnade utredningen sitt slutbetänkande Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (SOU 2019:9). Det utredningen kom fram till var att de anser att den initiativrätt som enskilda redan har i dag inte bör utökas eller formaliseras ytterligare, bland annat med hänsyn till det så kallade kommunala planmonopolet.

Det övergripande ansvaret för planprocessen bör behållas av kommunen men planintressentens medverkan kan förtydligas och utvecklas. Utredningen föreslår delvis nya bestämmelser i plan- och bygglagen. Bland annat föreslår utredningen att kommunen i det så kallade planbeskedet även ska ange vilket planeringsunderlag som kan behövas för att ta fram detaljplanen. Det ger planintressenten möjlighet att ta fram de utredningar och annat underlag som kan behövas, vilket bör leda till att planläggningen kan ske snabbare. Enligt utredningen bör detta kunna leda till att tiden mellan ett positivt planbesked och påbörjad planläggning kan användas mer effektivt. Utredningen föreslår också att det ska förtydligas i plan- och bygglagen att även andra än kommunen, till exempel en enskild planintressent, får ta fram planeringsunderlag.

Vad gäller de rättsliga förutsättningarna för en planintressents medverkan i detaljplaneläggningen har utredningen konstaterat att även om en uttrycklig reglering saknas i PBL, finns det ett stort antal bestämmelser i andra författningar som hindrar kommunen från att tillåta en planintressent vidta vissa åtgärder i planläggningen, bl.a. sådana som innebär myndighetsutövning. Sådana bestämmelser finns t.ex. i regeringsformen, förvaltningslagen (2017:900) och kommunallagen (2017:725). Stora delar av planprocessen utgör myndighetsutövning och utredningens bedömning är att uppgifter i detaljplaneläggningen som innefattar myndighetsutövning inte bör överlämnas till en enskild planintressent.

Utredningen konstaterar att det finns vidare skäl för att kommunen även fortsättningsvis bör ha det övergripande ansvaret för planprocessen i sin helhet. Skälen är i huvudsak att detta krävs för en korrekt och tillförlitlig tillämpning av de grundlagsfästa legalitets- och objektivitetsprinciperna. Ett kommunalt helhetsansvar bidrar också till att medborgarinflytandet kan förverkligas i större utsträckning än om ansvaret skulle delas mellan olika aktörer. Ett sådant helhetsansvar är också viktigt ur offentlighets- och sekretessynpunkt.

Utredningen remitterades till vissa kommuner (ej Gävle), länsstyrelser, föreningar, företag mfl i mars 2019. Någon proposition har ännu inte tagits fram så utredningens föreslagna lagförändringar är inte hanterade. Det ska dock tilläggas att det som utredningen bl.a. pekar på, att för planintressenten tydliggöra vilket/vilka planeringsunderlag som kan komma att krävas i detaljplanearbetet redan görs i den tidiga dialogen – planbeskedet.

Vad gäller planintressentens medverkan att ta fram underlag som krävs för planprocessen så är det praxis i Gävle kommun redan idag. Det är planintressentens ansvar att ta fram nödvändiga utredningar till detaljplanen som tex buller-, dagvatten- och trafikutredning. Dessa kvalitetsgranskas sedan av resurser på planenheten och andra enheter.

I de fall planverksamheten är högt belastad och planenheten bedömer att arbetet skulle kunna effektiviseras ytterligare kan även planintressenten, enligt framtagna rutiner, bidra till att ta fram planhandlingar liknande det arbete som gjordes för Godisfabriken, sk byggherreplan. Med byggherreplaner menas att planintressenten ansvarar, utöver att ta fram erforderliga utredningar/underlag, även för planhandlingarna såsom plankarta och planbeskrivning. För dessa planer tillsätts, precis som för övriga detaljplaner, en kommunal planhandläggare som är ansvarig för detaljplanen. Planhandläggaren har dessutom en arbetsgrupp bestående av olika kompetenser ex miljöutredare, trafikplanerare, landskapsarkitekter och kommunantikvarie som stöttar i prövningen av de enskilda o allmänna intressena utifrån lagstiftning och kommunens beslutade riktlinjer/policys. Samtliga delar av planprocessen, såsom tex hantering av inkomna synpunkter, kan dock inte överlämnas då det ingår i kommunens myndighetsutövning. Byggherreplaner ställer krav på att planintressenten anlitar konsulter med plankompetens och som kan leverera handlingar enligt kommunens mallar och tekniska system.

Beträffande handläggningstid kan här påpekas att i förhållande till många andra kommuner har Gävle kommun en kort plankö och även kort handläggningstid, från inkommen ansökan till en antagen detaljplan. Detta har uppmärksammats av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, genom de öppna jämförelser som görs av landets kommuner. Planenheten blev kontaktad och intervjuad av Johan Sjöstrand , expert planering och byggande på SKR den 25 november 2020 som önskade få del av hur kommunen arbetar på så effektivt sätt.

### Slutsats

Sammanfattat anser Livsmiljö Gävle att den ställda motionen bedöms vara besvarad av Översiktsplaneutredningens omfattande utredning (SOU 2019:9). Livsmiljö Gävle delar utredningens slutsats att andra aktörer inte ska ges privat initiativrätt främst utifrån att stora delar av planprocessen är myndighetsutövning och avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen ska göras opartiskt. Sektorn är däremot positiv till att planintressenten även fortsättningsvis tar fram erforderligt underlag som krävs för planprocessen samt medverkar i så kallade byggherreplaner om så bedöms lämpligt.

### Beslutsunderlag

Yttrande från Livsmiljö Gävle daterat den 4 mars 2021

Remissmissiv från Styrning och stöd Gävle daterat den 23 december 2020

Motion – Egna detaljplaner daterat den 7 december 2020



## **Livsmiljö Gävle**

Sari Svedjeholm  
Tf Planchef

## **Sändlista**

Styrning och stöd Gävle



## Missiv

Ärende Dnr 20KS524  
Dok/Handl id 20KS524-2  
2020-12-23

Erika Greis  
kommunstyrelsen@gavle.se

**Till** Samhällsbyggnadsnämnden

**Ärende** Motion från Moderaterna (M) - Egna detaljplaner

**Vårt dnr** 20KS524

Begäran om yttrande i rubricerat ärende.

**Handlingar** Motion från Moderaterna (M)

**Svarsdatum** Senast den **16 april 2021**

### Upplysningar

När du skriver ett yttrande, svara enbart på den att-sats/att-satser som motionären föreslagit eftersom det är den som ansvarig nämnd eller Kommunfullmäktige tar ställning till. Tänk också på att ett yttrande i sig inte behöver vara omfattande, viktigast i yttrandet är att frågorna nedan ska vara besvarande:

- Är det något som vi redan gör/finns idag? Något som det redan tagits beslut om?
- Är det i linje med ambitioner i politiskt beslutande program eller andra inriktningsbeslut? Är det rimligt och önskvärt i verksamheterna? Förbättrar det för kunden/medborgaren?
- Är det förenligt med lagen?
- Är det möjligt att genomföra detta inom befintlig ram eller behövs det resurstillskott eller omfördelning/nya prioriteringar?

Efter beslut ska protokollsutdrag samt yttrande skickas till Kommunstyrelsens diarium [kommunstyrelsen@gavle.se](mailto:kommunstyrelsen@gavle.se) senast angivet svarsdatum. Ange 20KS524 i ämnesraden.

*Erika Greis*  
*Registrator*  
Styrning och stöd  
Kanslienheten



## Motion – Egna detaljplaner

**Samtidigt som Gävle växer återstår fortfarande stora byråkratiska bromsklossar. Hinder för att öka takten på byggnation måste rivas. Kan en förenkling också ta formen av en effektivisering är det en vinst för båda parter.**

**Gävle kommun bör införa privat initiativrätt för detaljplaneläggning. Det handlar om att bland annat en enskild byggherre eller fastighetsägare själv ska kunna genomföra en del av arbetet med att ta fram detaljplaner. Genom att skapa den möjligheten kan planarbetet ske i en snabbare takt och sett till helheten blir byggnationstiden kortare. Idag är det bara Gävle kommun som genomför arbetet kring detaljplaner. Får fler aktörer den rätten finns också möjligheten att minska kötiderna för de som fortsatt använder sig av kommunen vid detaljplaneläggning. Gävle kommun ska ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas oavsett vilken aktör som gör detaljplanen.**

### **Med anledning av ovanstående yrkar jag:**

Att kommunfullmäktige uppdrar åt samhällsbyggnadsnämnden att möjliggöra för andra aktörer än Gävle kommun att ta fram egna förslag till detaljplaner.

Pekka Seitola (M), kommunfullmäktigeledamot